

הדחת הכוס

נתיבי-עם, סימן קפ"ג

נתיבי-עם, סימן קפ"ג, סעיף א – כוס של ברכה טעון הדחה מבפנים ושטיפה מבחוץ. ואם הוא נקי אין צריך. "מנהגנו שאפילו אם הוא נקי שוטפים ומדיחים אותו שיש סוד בדבר, על פי הזהר הקדוש." ההדגשה היא שאין ההדחה והשטיפה נובעות מטעמים של הגיינה, אלא הן מיוסדות על הסוד. ומנהג זה תופס גם בכוסות של ליל הסדר, כמובא בסימן תע"ט: "כוס שלישיית של ליל הסדר היא כוס ברכת המזון. כתב הבאר-היטב, דצריך הדחה ושטיפה אם אין הכוס נקיה. (גירסה אחרת אומרת אף אם הכוס נקיה). וכן הדין בכל כוס של ברכת המזון בכל השנה, שאנו אין לנו אלא ארבעה שהם חמש"ה (חי מלא שטיפה הדחה) – במקום העשרה דברים, כמו שהובא לעיל בנתיבי-עם, סימן קפ"ג ובפרט לפי הזהר הקדוש. ע"ש. אגב, כוס שניה לא מצריכה שטיפה והדחה.

בשבת קי"ח: "ת"ר – קערות שאכל בהן ערבית מדיחן לאכול בהן שחרית, שחרית מדיחן לאכול בהן בצהרים, בצהרים מדיחן לאכול בהן במנחה, מן המנחה ואילך שוב אינו מדיח. אבל כוסות וקיתונים וצלוחיות מדיח והולך כל היום כולו, לפי שאין קבע לשתייה." בעקרון אין מדיחין בשבת עבור חול. הדחה זאת היא בעלת אופי של נקיין ואינה בכלל ההדחה והשטיפה עליהן אנו דנים שהן, כאמור נובעות מטעמי סוד.

בנתיבי-עם היומי "מים אחרונים תוספת", העלינו את הדיוק: "צריך להיזהר לייחד כלי למים אחרונים וחלילה מלהשתמש בו לאכילה ושתייה. אפילו אם רוחצים אותו בינתיים או מדיחים אותו אחרי השימוש למים אחרונים". וההמלצה היא במלוא מובן המילה לייחד כלי למים אחרונים בלבד. באותו כלי אחר הנקיין ההיגיני יש לשוטפו ולהדיחו.

בענין השטיפה וההדחה של כוס הקידוש של שבת שראוי להנהיג אותה, צריך להישמר מלהכנס למחלוקות חס ושלום. ולשמור על שלום ושלוה, אהבה וחיבה ולקבל כל מה שעושה עקרת הבית לכבוד שבת קודש בהכרת טובה ובסבר פנים יפות ומאירות.